

Datum
2020-08-10

Adress
August Palms Plats 1

Diarienummer
STK-2020-699

Yttrande

Till
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansl
iet.se

Remiss från Socialdepartementet - Delbetänkandet Hälsa- och sjukvård i det civila försvaret - underlag till försvarspolitisk inriktning (SOU 2020:23)

Yttrande

Kommunstyrelsen ställer sig i allt väsentligt positiv till delbetänkandets bedömningar och instämmer i vikten av att hälso- och sjukvården på alla nivåer rustas för att klara en större kris och ett krig. Kommunstyrelsen vill dock lämna följande kommentarer till utredningen:

Målsättning för den civila hälso- och sjukvården vid fredstida kriser och i krig

Kommunstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att kvantitativa ambitionsnivåer och dimensionerande planeringsförutsättningar är en förutsättning för att berörda aktörer ska kunna planera och bygga upp förmågor. Kommunstyrelsen välkomnar därför utredningens förslag om att en målsättning för den civila hälso- och sjukvården bör anges. I sammanhanget vill kommunstyrelsen påpeka att det är av vikt att målsättningen också inkluderar en höjning av socialtjänstens samlade krisberedskap eftersom socialtjänsten utgör en viktig del av välfärden. Kommunstyrelsen vill även lyfta vikten av att olika mål baseras på övergripande analyser av behov och förmågor av samhällskritiska funktioner som genomförs av nationella myndigheter och med perspektiv som sträcker sig från den globala till den lokala nivån. Ett bra exempel på en sådan analys är den analys som genomförts på LTH avseende läkemedelsförsörjning.

Det behövs en tydlig planeringsprocess som också omfattar kommuner och regioner

Kommunstyrelsen vill särskilt lyfta fram att den från staten höjda ambitionsnivån att klara en större kris och ett väpnat angrepp mot Sverige förutsätter en tydlig planeringsprocess som också omfattar kommuner och regioner. Kommunstyrelsen vill framhålla vikten av att kommuner och regioner involveras i de utredningar som behöver företas och som ska mynna ut i nationellt kunskapsstöd och vägledningar. Kommunstyrelsen menar även att storstadsregionernas särskilt bör beaktas dels på grund av den höga befolkningstätheten, dels på dessa regioners avgörande betydelse för nationens samlade funktionalitet. Kom-

munstyrelsen delar utredningens bedömning att det är angeläget att tydliggöra rollfördelningen mellan olika statliga aktörer, inklusive länsstyrelserna, samt att planeringen inkluderar kommuner. Detta är av särskild vikt då gränssnittet mellan kommuner och regioner avseende hälso- och sjukvård skiljer sig åt i olika delar av landet. Det finns även skillnader på organisation kring sjuktransporter och räddningstjänsternas roll i transporter av skadade i olika regioner. Vidare välkomnas en vidare planeringsprocess för hälso- och sjukvården inom det civila försvaret som även inkluderar relationen mellan kommuner och privata aktörer. Slutligen menar kommunstyrelsen att stödet från frivilliga i form av till exempel frivilliga resursgrupper, måste vara möjligt att anpassa till de lokala förutsättningarna då erfarenheten visar på svårigheter att etablera den typen av frivillighet i Malmö stad.

Robustheten behöver öka

Kommunstyrelsen delar utredarens bedömning att lagerhållning av läkemedel, hälso- och sjukvårdsmaterial i Sverige behöver öka. I detta sammanhang är det även av vikt att tillse att det finns en robusthet i lokalförsörjningen, en utbyggd reservkraft vid sjukhus och vårdinrättningar samt en god utbyggnad av VA-systemen och en utbyggd kapacitet för hantering av avlidna. Utöver detta är det viktigt att tillse att informationssäkerheten höjs för att säkra tillgång till uppgifter och även se till att uppgifterna inte används på ett otillbörligt sätt.

Kommunstyrelsen anser att man bör dra lärdomar från hanteringen av covid-19 där det blev tydligt att krisberedskapen inom omsorgssektorn behöver stärkas i samtliga kommuner och regioner, inte minst avseende skyddsutrustning och antalet vårdplatser. Kommunala vård- och omsorgsboenden utgör en viktig del i att öka robustheten inom hälso- och sjukvården och det vore därför önskvärt att utredningen tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.

Personalförsörjning och utbildningsinsatser

Precis som framhålls i utredningen är personalresurser en central fråga och det finns ett behov av ett tydligt regelverk anpassat efter dagens förutsättningar som anger hur personal i såväl kommunal som i privat regi kan tas i anspråk i krig. Kommunstyrelsen delar utredningens bedömning om att en återaktiverad civilplikt skulle vara gynnsamt för att stärka personalförsörjningen inom hälso- och sjukvården. Likaså att bredda utbildningen av medicinskt utbildad personal så att deras kompetens kan användas inom olika områden vid kris eller krig. Förslaget om att närmare utreda frågan om ett centralt register över hälso- och sjukvårdspersonal välkomnas. Ett sådant register bör även omfatta kommunal personal verksam inom till exempel utbildningsförvaltningar. Utbildningsinsatser för att nå ökade kunskaper i första hjälpen hos allmänheten skulle bidra till ökade överlevnadsmöjligheter för svårt skadade. Nationellt stöd för utbildning och övning är nödvändigt och kommunstyrelsen ser positivt på deltagande i utbildningsinsatser.

Prioritering och finansiering

Kommunstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att det är högt prioriterat att fastställa en målsättning för den civila hälso- och sjukvården vid fredstida kriser och i krig, att regionerna snarast påbörjar arbetet med att stärka den egna försörjningsberedskapen samt att det också behöver vidtas andra åtgärder på statlig nivå, men att delar av dessa kräver ett fortsatt utredningsarbete och därför i viss mån inte kan genomföras nu. Kommunstyrelsen instämmer också i vikten av satsningar på att ta fram ett nationellt stöd för utbildning och övning som högt prioriterade. Kommunstyrelsen menar även att det i den fortsatta planeringen kring civilt försvar och totalförsvar behöver göras förtydliganden kring de så kallade krisberedskapsprinciperna och då särskilt ansvarsprincipen. Principerna är idag inte författningsreglerade vilket bör ske om de ska ligga till grund för fortsatt utredning och planering. En fullt utvecklad ansvarsprincip riktat mot totalförsvar kommer att vara kraftigt kostnadsdrivande för Sveriges samtliga kommuner. Kommunstyrelsen vill i sammanhanget därför särskilt framhålla vikten av att det från statens sida måste finnas en tydlig inriktning och ambitionsnivå kopplat till en finansiering av uppbyggnad av det civila försvaret i stort. Det är därför angeläget att tydligt slå fast finansieringsprinciper för hur en förstärkning av hälso- och sjukvården, som även omfattar kommunal vård- och omsorg, ska gå till och som också inkluderar krisberedskapen i stort.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Anna-Lena Alnerud
